

Το αυθόρμητο θέατρο¹

«Ποια είναι η δύναμη που είναι ικανή
να επανορθώσει την ψυχική ολοκλήρωση του ατόμου
και να του αποδώσει τις δυνατότητες του για ευτυχία και ανάπτυξη;

Αυτό δεν μπορεί να συμβεί παρά μέσα από
την αυτοεπιβεβαίωση, τη δημιουργία, τη δράση,
με μια λέξη την τέχνη».

J.Moreno

Το Αυθόρμητο Θέατρο είναι ένας χώρος όπου δεν υπάρχει σενάριο ούτε γίνεται χρήση αντικειμένων. Οι συμμετέχοντες κάθονται σε κύκλο και αφού χτυπήσει το κουδούνι της έναρξης ο χώρος στο κέντρο είναι έτοιμος να δεχτεί ό,τι προκύψει. Οι συμβάσεις είναι απλές: όποιος θέλει να αντιδράσει, να παρέμβει, να εκφραστεί θα πρέπει να εισέλθει έστω και για μια στιγμή στο χώρο της θεατρικής πράξης και ο περιορισμός που υπάρχει είναι σε σχέση με τη σωματική βία.

Το εργαστήρι περιλαμβάνει ασκήσεις γνωριμίας, επικέντρωσης στο εδώ-και-τώρα, δραστηριότητες σωματικές για ανάπτυξη έκφρασης και επικοινωνίας. Έπειτα θα δίνεται χρόνος για (τουλάχιστον δύο)παιχνίδια Αυθόρμητου Θεάτρου και σχολιασμό της διαδικασίας με συζήτηση στο ενδιάμεσο και στο τέλος της συνάντησης.

Μεταξύ των αυθόρμητων θεατρικών αυτοσχεδιασμών, που διαρκούν 10-30 λεπτά, ο καθιερωμένος χρόνος συζήτησης δίνει την ευκαιρία για διάλογο σχετικά με τον αυτοσχεδιασμό, το περιεχόμενο, τα συναισθήματα που προέκυψαν και τις απαιτήσεις της διαδικασίας αυτής. Το μοίρασμα αυτό βοηθά στην καλύτερη γνωριμία, την εξέλιξη της θεατρικής συμμετοχής και ως εκ

¹ Το κείμενο είναι βασισμένο σε σημειώσεις για το Αυθόρμητο Θέατρο από : «La Theatre de la Psycholtherapie : La Drama-Therapie», Bernard Ferny, 1990, ed. Psy-Energie, την εκπαίδευση στο Αυθόρμητο Θέατρο από τον Κώστα Μπακιρτζή, Michel Lobrot, Nicole Habrias Simon, Παντελή Μπιτζάρκη και Joseph Augerau από τη Παρεμβαίνουσα μη-Κατευθυντική προσέγγιση ψυχοθεραπείας και εμπύχωσης ομάδων και από προσωπική εμπειρία σε ομάδες ως μέλος και εμπυχώτρια.

τούτου την αύξηση της εμπιστοσύνης στον εαυτό και στους άλλους ώστε να μπορούν να παίζουν με ευχαρίστηση τις φαντασιώσεις τους.

Το Αυθόρμητο Θέατρο δημιουργεί το χώρο για την εξέλιξη εσωτερικών διαδικασιών. Μπορεί να αυξήσει τις ικανότητες προσαρμοστικότητας, την επαγρύπνηση της αλληλεπίδρασης, τη δράση και την αυτοσχέδια αντίδραση, τη δημιουργικότητα, τη διαίσθηση και τον αυτοσχεδιασμό. Επίσης μπορεί να αναπτύξει την πρωτοβουλία, την ενίσχυση ανάληψης ευθύνης και την αίσθηση ελευθερίας. Δίνει δυνατότητα για εξερεύνηση του απροσδόκητου, της αβεβαιότητας και της ελευθερίας ως δομικά συστατικά της ανθρώπινης ύπαρξης και τρόπους που μπορούμε να ζήσουμε πιο ολοκληρωμένα.

Είναι μια αυθόρμητη παράσταση που ό,τι μας αφορά μπορεί να εκφραστεί λεκτικά, θεατρικά, μιμικά, σαν τραγικό γεγονός, σαν παρωδία... Η δραστηριότητα είναι αυθόρμητη, όπως μπορεί να είναι η αυτόματη γραφή στον λογοτεχνικό χώρο. Το θέμα και οι ρόλοι προκύπτουν αυτοσχέδια.

Είναι μια διαδικασία που καθιερώνει την ελευθερία της ανταλλαγής. Ανά πάσα στιγμή, ο ηθοποιός είναι ελεύθερος να παίξει σε οποιοδήποτε θεατρικό ύφος (κωμικό, τραγικό, ψυχοδραματικό ...) μπαίνοντας στον χώρο της θεατρικής πράξης και έπειτα ελεύθερος ξανά να (ξανα)γίνει θεατής(επιστρέφοντας στον χώρο των θεατών) ο ίδιος υπεύθυνος για τη προσωπική του παρέμβαση στο θεατρικό δρώμενο (χώρο) οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμήσει.

Δεν είναι πλέον ένας παθητικός θεατής που υφίσταται την εκπροσώπηση. Επιπλέον, μπορεί να πάρει όσο χρόνο θέλει στη θέση του θεατή χωρίς οι ηθοποιοί να μπορούν να τον εξαναγκάσουν να συμμετέχει σωματικά και χωρίς να πρέπει να ανταποκριθεί σε προφορικές παρακλήσεις...

Στο αυθόρμητο θέατρο ο ρόλος γεννιέται κατά τη στιγμή της παράστασης: πραγματικότητα και ψευδαίσθηση γίνονται ένα. Το παράδοξο εισάγεται με τρόπο φυσικό, σύμφωνα με την πρωτοβουλία και την έμπνευση των ηθοποιών.

Το αυθόρμητο θέατρο ως δομημένη πρόταση βασισμένο πάνω στις αρχές της μη κατευθυντικότητας σχεδιάστηκε στη δεκαετία του '70 από τον M. Lobrot, εμπνεόμενος από την «selbdarstellung» μέθοδο της «αναπαράστασης του εγώ» (κατευθυντικής και εσωτερικής).

Μπιτζαράκη Αγγελική